

HISTORIEN OM CHRISTIAN D. 2.

EN GANSKE SPECIEL KONGE

Christian d. 2. var konge i Danmark fra 1513-23, men i øjeblikket sidder han som fange på Sønderborg Slot. Selvom han er fængslet, spiller han en stor rolle i den nuværende konflikt. Ambrosius Bogbinder og Skipper Klement vil gerne befri ex-kongen og gøre ham til kongen igen, mens adelen og biskopperne for alt i verden vil undgå dette. Christian d. 2. var nemlig en ganske speciel konge.

Christian var søn af kong Hans, og var således forudbestemt til at blive konge. Som en slags forberedelse til kongegerningen fungerede han i sin ungdom som vicekonge i Norge, der jo er en del af det danske rige.

EN ELSKERINDE OG EN RÅDGIVER

En aften dansede han med en fantastisk smuk ung hollandsk kvinde, som han forelskede sig lidenskabeligt i. Pigen hed Dyveke Willoms, og hun rejste sammen med sin mor, Sigbrit Willoms. De havde en bod ved havnen i Bergen. Kongen sendte dagen efter sin rådgiver ned, for at inviterer mor og datter op på slottet. Moder Sigbrit var grim som arvesynden, men en klog og helt speciel kvinde, der hurtigt kom til at betyde meget for den unge Prins Christian.

Kongens rådgiver hos Dyveke og mor Sigbrit

Da kong Hans døde, blev Prins Christian hyldet som Kong Christian d. 2. Ved hans side stod to kvinder: elskerinden, Dyveke og rådgiveren, moder Sigbrit. Af politiske årsager giftede kongen sig med den 13 årige Elizabeth, der var datter af den tyske kejser Maxmilian. Dette ægteskab gav kongen stor politisk indflydelse og en medgift på 250.000 rigsdaler. Men hans virkelige kone var Dyveke, som han til alles store forargelse levede helt åbenlyst sammen med.

DYVEKES DØD

I 1517 døde Dyveke pludselig, og kongen var overbevist om, at hun var blevet forgiftet. Han anklagede den unge adelsmand, Torben Oxe, for mordet. Rigsrådet frikendte Torben Oxe, da der

ikke var beviser. Men kongen tog sagen i egen hånd og fik Torben Oxe dømt og halshugget.

Portræt af Christian d. 2.

Dette gjorde adelen rasende. Det var uhørt, at en konge lod en adelsmand henrette uden beviser og uden ordentlig rettergang. Kongen holdt til gengæld op med at rådføre sig med rigsrådet. Derved mistede både adel og biskopper deres politiske indflydelse. I stedet rådførte kongen sig med moder Sigbrit. Hun var uddannet som købmand og var inspireret af de politiske forhold i det moderne Holland. Hun førte sig frem med stor selvsikkerhed, og kommanderede med de danske adelsmænd. Adelen frådede af raseri og forargelse – det var slemt nok, at hun ikke var af

adelig slægt, men blot en simpel købmandsenke - men det var helt galt, at hun var kvinde! Mange mente, at hun måtte besidde magiske kræfter, og at hun havde forhekset kongen for at kunne bestemme over ham.

DE NYE LOVE

Med moder Sigbrit som rådgiver udformede kongen mange nye love, som var til gavn for borgerne og bønder; men som til gengæld gik ud over adelen og kirken. Her er nogle af lovene:

- Borgerne i byerne fik eneret på at drive handel. Adelen måtte altså ikke være handelsmænd.
- Godsejeren må ikke sælge sine fæstebønder som om de var kvæg, og han må ikke uden videre smide en fæstebonde bort fra gården.
- Biskopperne må ikke udvide deres jordbesiddelser – og de må ikke opkræve så mange penge som før.

BLODBADET I STOCKHOLM

Sverige havde i mange år været i union med Danmark, hvilket i praksis betød, at Danmark bestemte over Sverige. Men nu ville svenskerne være selvstændige, og de havde gjort oprør. Kong Christian angreb i 1520 Sverige med en stor hær af Landsknægte. I en række blodige slag nedkæmpede kongen de oprørske svenskere, og indtog til sidst den svenske hovedstad Stockholm. Kongen lovede, at de svenske stormænd skulle gå

Det Stockholmske blodbad. Hovederne ligger i tønder

fri for straf. Men han brød sit løfte. En lang række af de ledende stormænd, biskopper og fremtrædende borgere blev anholdt og anklaget for kætteri – dvs. forbrydelse mod kirken og Gud. Omkring 100 personer blev dømt til døden og halshugget. Ligene blev sorteret i 3 bunker – kirkefolk for sig, adelige for sig og borgere for sig.

Middelalderen var en brutal tid, men det var trods alt sjældent at brutaliteten i den grad også ramte samfundets rigeste og mægtigste. Kong Christians *Stockholmske Blodbad* gjorde ham endnu mere frygtet og forhadet af adelen og kirken i både Sverige og Danmark. De danske adelsmænd frygtede nemlig, at det næste gang ville gå ud over dem.

OPRØR MOD KONGEN

Kong Christian var nu en mand med mange mægtige fjender og kun få venner. Han havde stadig venner blandt danske bønder og borgere, men de talte ikke rigtigt med i magtspillet.

Problemerne tårnede sig op. Først gjorde svenskerne oprør igen, under ledelse af Gustav Wasa. Herefter sendte købmændene fra Lübeck en flåde mod Danmark. Kongen manglede penge til at betale sine soldater. Så han opkrævede endnu højere skatter, hvilket blot øgede hans upopularitet.

Christian d. 2.s farbror hed Hertug Frederik. Han var hertug i Nord-Tyskland og var kendt som en rimelig og fornuftig fyrste. De Lübeckske

købmænd og en håndfuld jyske adelsmænd og biskopper blev enige om, at han ville være en meget bedre konge en Christian d. 2. Efter en række hemmelige møder og forhandlinger startede de derfor en oprør, med det mål, at fordrive eller dræbe kongen.

Købmændene fra Lübeck havde penge til at købe en stor hær af tyske landsknægte. Sammen med de danske stormænds tropper fik de hurtigt kontrol over hele Jylland.

Kong Christian drager af sted mod Jylland for at slå oprøret ned. Men historien fortæller, at han i båden på vej over Lillebælt kommer i tvivl, og beordre båden tilbage til Fyn. Hvorefter han ombestemmer sig og sejler af sted mod Jylland igen. Sådan går det frem og tilbage hele natten – indtil han til sidst giver op og tager tilbage til København.

Frederik d. 1.

Hele Jylland og Fyn udråber nu Hertug Frederik til ny konge: Kong Frederik d. 1. I København har kong Christian helt tabt modet, og han flygter til Holland.

Moder Sigbrit flygter klogelig

sammen med kongen. Ellers var hun blevet dømt som heks. Efter en belejring overgiver også

København sig til oprørerne. Hele Danmark har nu fået en ny konge.

Den afsatte kong Christian d. II forsøgte i flere år at samle en hær, så han kunne generobre magten, men han manglede penge. Endelig i 1531 fik han med venners hjælp samlet en hær på 5000 landsknægte. Han sejlede til Norge, hvor han hurtigt erobrede syd-Norge. Men Frederik d. 1. havde i mellemtiden regeret klogt og skaffet sig stærke allierede. Så Christian tøvede med at angribe selve Danmark.

Frederik d. 1. inviterede Christian til København til forhandlinger, med løfte om frit lejde. Dvs. at de garanterede, at den tidligere konge ikke ville blive dræbt eller tilbageholdt, men frit ville kunne rejse igen efter mødet. Men kongen brød lejdet – noget som ellers bliver regnet som en skamfuld og æresløs handling. Christian blev fanget og indsat som fange på Sønderborg slot. Og der sidder han som sagt stadig.